

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) 2018/302 EUROPSKOG
PARLAMENTA I VIJEĆA OD 28. VELJAČE 2018. O RJEŠAVANJU PITANJA
NEOPRAVDANOG GEOGRAFSKOG BLOKIRANJA I DRUGIH OBLIKA
DISKRIMINACIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU NA TEMELJU
DRŽAVLJANSTVA, MJESTA BORAVIŠTA ILI MJESTA POSLOVNOG NASTANA
KLIJENATA TE O IZMJENI UREDBI (EZ) 2006/2004 I (EU) 2017/2394 I
DIREKTIVE 2009/22/EZ**

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) 2018/302 EUROPSKOG
PARLAMENTA I VIJEĆA OD 28. VELJAČE 2018. O RJEŠAVANJU PITANJA
NEOPRAVDANOG GEOGRAFSKOG BLOKIRANJA I DRUGIH OBLIKA
DISKRIMINACIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU NA TEMELJU DRŽAVLJANSTVA,
MJESTA BORAVIŠTA ILI MJESTA POSLOVNOG NASTANA KLIJENATA TE O
IZMJENI UREDBI (EZ) 2006/2004 I (EU) 2017/2394 I DIREKTIVE 2009/22/EZ**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

**II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA TREBA UREDITI ZAKONOM
TE POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA**

Za ostvarenje punog potencijala unutarnjeg tržišta, kao područja bez unutarnjih granica na kojem se osigurava slobodno kretanje, među ostalim, roba i usluga, nije dostatno samo ukinuti državne prepreke među državama članicama. Naime, česta je pojava da i trgovci uvode zapreke koje nisu u skladu sa slobodama unutarnjeg tržišta. To se događa kada trgovci koji posluju u jednoj državi članici blokiraju ili ograničavaju pristup svojim internetskim sučeljima, kao što su internetske stranice i aplikacije, klijentima iz drugih država članica koji žele sudjelovati u prekograničnim transakcijama (praksa poznata pod nazivom „geografsko blokiranje”). Do toga dolazi i kada za takve klijente iz drugih država članica pojedini trgovci primjenjuju različite opće uvjete pristupa svojoj robi i uslugama, bilo da se radi o kupnji putem interneta ili u poslovnim prostorijama trgovca. Iako bi za takvo različito postupanje u nekim slučajevima moglo postojati objektivno opravdanje, postoje slučajevi kada neki trgovci svojom praksom uskraćuju ili ograničavaju pristup robi ili uslugama klijentima koji žele sudjelovati u prekograničnim transakcijama ili neki trgovci u tom pogledu primjenjuju različite opće uvjete pristupa koji nisu objektivno opravdani.

Kako bi se osiguralo učinkovito rješavanje pitanja izravne i neizravne diskriminacije na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata, donesena je Uredba (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanog geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (u daljnjem tekstu: Uredba), koja je stupila na snagu 22. ožujka 2018. godine, a primjenjuje se u cijelosti od 3. prosinca 2018. godine.

Cilj je ove Uredbe spriječiti diskriminaciju na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata, uključujući neopravdano geografsko blokiranje, u prekograničnim transakcijama između trgovca i klijenta u vezi s prodajom robe i pružanjem usluga unutar Europske unije. Njome se želi riješiti pitanje izravne i neizravne diskriminacije.

Uredbom se tako žele obuhvatiti i neopravdane razlike u postupanju na temelju drugih razlikovnih kriterija koji dovode do istog rezultata kao primjena kriterija koji se izravno temelje na državljanstvu ili mjestu boravišta klijenata, bez obzira na to nalazi li se dotični klijent trajno ili privremeno u drugoj državi članici, ili mjestu poslovnog nastana klijenata. Ti se drugi kriteriji osobito mogu primjenjivati na temelju informacija koje upućuju na fizičku lokaciju klijenata, kao što je IP adresa kojom se koristi pri pristupu internetskom sučelju, adresa koja se daje za potrebe dostave robe, odabrani jezik ili država članica u kojoj je izdan klijentov platni instrument.

Potrošači i poduzeća, posebice mikropoduzeća, kao i mala te srednja poduzeća, često su u sličnom položaju pri kupnji robe ili usluga kao krajnji korisnici na temelju općih uvjeta pristupa. Stoga se i potrošače i trgovce, kada su u svojstvu klijenata za potrebe ove Uredbe, štiti od diskriminacije zbog razloga povezanih s njihovim državljanstvom, mjestom boravišta ili mjestom poslovnog nastana. Međutim, zaštita se ne odnosi na one trgovce koji kupuju robu ili usluge za naknadnu preprodaju, preinaku, preradu, iznajmljivanje ili podugovaranje jer bi se time utjecalo na sustave distribucije među poduzećima koji se uvelike upotrebljavaju u kontekstu poslovanja među poduzećima, o kojima se često vode bilateralni pregovori i koji su izravno povezani s poslovnim strategijama kako na višim tako i na nižim razinama.

Donošenje Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanog geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (u daljnjem tekstu: Zakon o provedbi Uredbe) potrebno je kako bi se osiguralo učinkovito i primjereno izvršavanje Uredbe.

Stoga se Zakonom o provedbi Uredbe osigurava sljedeće:

1. određuje se nadležno tijelo i zadaće nadležnog tijela za provedbu Uredbe
2. određuje se tijelo nadležno za pružanje praktične pomoći potrošačima u slučaju spora između potrošača i trgovca koji proizlazi iz primjene Uredbe
3. određuju se prekršajne odredbe za postupanje protivno Uredbi

Provedbom Uredbe u hrvatsko zakonodavstvo putem Zakona o provedbi Uredbe, Republika Hrvatska će udovoljiti obvezama preuzetim pristupanjem Europskoj uniji. Osim toga, uklanjanjem prepreka u prekograničnoj trgovini donošenjem Zakona o provedbi Uredbe doprinijet će se povećanju e-trgovine u Europskoj uniji, odnosno povećanju prekograničnih transakcija. Osim navedenog, potrošačima i trgovcima osigurat će se pravo na veći izbor robe i usluga, a novoosnovanim poduzećima će se pružiti poticajno okruženje za rast unutar jedinstvenog tržišta Europske unije.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU OVOGA ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

**PRIJEDLOG ZAKONA O PROVEDBI UREDBE (EU) 2018/302 EUROPSKOG
PARLAMENTA I VIJEĆA OD 28. VELJAČE 2018. O RJEŠAVANJU PITANJA
NEOPRAVDANOG GEOGRAFSKOG BLOKIRANJA I DRUGIH OBLIKA
DISKRIMINACIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU NA TEMELJU DRŽAVLJANSTVA,
MJESTA BORAVIŠTA ILI MJESTA POSLOVNOG NASTANA KLIJENATA TE O
IZMJENI UREDBI (EZ) 2006/2004 I (EU) 2017/2394 I DIREKTIVE 2009/22/EZ**

I. OPĆE ODREDBE

Svrha Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom osigurava se provedba Uredbe (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanog geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (SL L 60I, 2.3.2018.; u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2018/302).

Pojmovi

Članak 2.

(1) Pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi korišteni u Uredbi (EU) br. 2018/302.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome propisu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. NADLEŽNA TIJELA

Nadležno tijelo za pružanje pomoći potrošačima

Članak 3.

Odjel za Europski potrošački centar (ECC) koji djeluje u okviru ministarstva nadležnog za poslove zaštite potrošača, nadležan je za pružanje praktične pomoći potrošačima u slučaju spora između potrošača i trgovaca, sukladno Uredbi (EU) br. 2018/302.

Nadležno tijelo za slučaj spora između klijenata i trgovaca

Članak 4.

Za provedbu Uredbe (EU) br. 2018/302 u slučaju spora između klijenata i trgovaca nadležni su tržišni inspektori središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove u području zaštite potrošača.

III. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 5.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj trgovac - pravna osoba ako:

1. uporabom tehnoloških mjera ili drugačije klijentu blokira ili ograniči pristup svom internetskom sučelju zbog razloga povezanih s državljanstvom, mjestom boravišta ili mjestom poslovnog nastana klijenta (članak 3. stavak 1. Uredbe (EU) br. 2018/302)

2. zbog razloga povezanih s državljanstvom, mjestom boravišta ili mjestom poslovnog nastana klijenta, preusmjerava tog klijenta, uz pomoć grafičkog oblikovanja, uporabe jezika ili drugih značajki koje čine internetsko sučelje specifičnim za klijente određenog državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana, na inačicu svojeg internetskog sučelja različitu od onog internetskog sučelja kojemu je klijent prvotno želio pristupiti, osim ako je klijent izričito pristao na takvo preusmjeravanje (članak 3. stavak 2. Uredbe (EU) br. 2018/302)

3. primjenjuje različite opće uvjete pristupa svojoj robi ili uslugama zbog razloga povezanih s državljanstvom, mjestom boravišta ili mjestom poslovnog nastana klijenta u slučajevima kada klijent želi:

a) od trgovca kupiti robu, a ta se roba ili dostavlja na lokaciju u državi članici za koju trgovac u svojim općim uvjetima pristupa nudi usluge dostave ili se ta roba preuzima na lokaciji dogovorenoj između trgovca i klijenta u državi članici u kojoj trgovac nudi takvu mogućnost u svojim općim uvjetima pristupa (članak 4. stavak 1. točka (a) Uredbe (EU) br. 2018/302)

b) od trgovca primiti elektronički isporučene usluge, različite od usluga čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima, uključujući prodaju djela zaštićenih autorskim pravom ili drugih zaštićenih sadržaja u nematerijalnom obliku (članak 4. stavak 1. točka (b) Uredbe (EU) br. 2018/302)

c) od trgovca primiti usluge koje nisu elektronički isporučene usluge, na fizičkoj lokaciji unutar državnog područja države članice na kojem trgovac posluje (članak 4. stavak 1. točka (c) Uredbe (EU) br. 2018/302)

4. u okviru raspona sredstava plaćanja koje prihvaća, primjenjuje različite uvjete za platnu transakciju zbog razloga povezanih s državljanstvom, mjestom boravišta ili mjestom poslovnog nastana klijenta, lokacijom računa za plaćanje, mjestom poslovnog nastana pružatelja platnih

usluga ili mjestom izdavanja platnog instrumenta u Europskoj uniji u slučajevima iz članka 5. Uredbe (EU) br. 2018/302 (članak 5. stavak 1. Uredbe (EU) br. 2018/302).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se trgovac - fizička osoba obrtnik ili osoba koja obavlja drugu samostalnu djelatnost novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna.

IV. ZAVRŠNA ODREDBA

Članak 6.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Ovim se člankom uređuje svrha donošenja Zakona o provedbi Uredbe, te se navodi da se istim osigurava provedba Uredbe (EU) 2018/302 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. veljače 2018. o rješavanju pitanja neopravdanog geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni uredbi (EZ) 2006/2004 i (EU) 2017/2394 i Direktive 2009/22/EZ (SL L 60I, 2.3.2018.).

Uz članak 2.

Ovim se člankom pojašnjava da pojmovi u smislu Zakona o provedbi Uredbe imaju jednako značenje kao pojmovi korišteni u Uredbi (EU) br. 2018/302, te da izrazi koji se koriste u Zakonu o provedbi Uredbe, a koji imaju rodno značenje, odnose jednako na muški i ženski rod.

Uz članak 3.

Ovim se člankom propisuje da će Odjel za Europski potrošački centar (ECC) koji djeluje u okviru ministarstva nadležnog za poslove zaštite potrošača (trenutno je predmetno područje u nadležnosti Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i obrta) biti nadležno tijelo za pružanje praktične pomoći potrošačima u slučaju spora između potrošača i trgovaca koji se odnosi na diskriminirajuće postupanje trgovca na temelju državljanstva, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana potrošača.

Budući da se Odjel za Europski potrošački centar (ECC), kao dio Mreže europskih potrošačkih centara, u okviru svoje nadležnosti bavi pružanjem pomoći i rješavanjem prekograničnih potrošačkih pritužbi, a uzimajući u obzir prekogranični karakter Uredbe (EU) br. 2018/302, predlaže se da isti pruža praktičnu pomoć potrošačima u slučaju spora između potrošača i trgovaca.

Uz članak 4.

Ovim se člankom propisuje da će za provedbu Uredbe (EU) br. 2018/302 u slučaju spora između klijenata i trgovaca biti nadležni tržišni inspektori središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove u području zaštite potrošača.

Obzirom da se Uredbom (EU) br. 2018/302 od diskriminirajućeg postupanja trgovaca štite potrošači, ali i trgovci koji koriste usluge ili kupuju robe za krajnju upotrebu, tržišni inspektori središnjeg tijela državne uprave nadležnog za inspekcijske poslove u području zaštite potrošača ovlašteni su poduzimati propisane mjere kako bi se spriječilo diskriminirajuće postupanje trgovaca.

Uz članak 5.

Ovim se člankom određuju prekršajne odredbe i novčane kazne za prekršitelje odredbi Zakona o provedbi Uredbe.

Uz članak 6.

Ovom odredbom određuje se stupanje na snagu Zakona o provedbi Uredbe.